

Medisinsk fredsarbeid

Internettkurs 7

Forebygging av
mellommenneskelig og
selvpåført vold

MEDICAL PEACE WORK

Education and Culture

Leonardo da Vinci

Kurs 7: Forebygging av mellom-menneskelig og selvpåført vold

Hovedmål:

- Analysere opphavet til og spredningen av ulike typer vold på mikronivå.
- Beskrive risikofaktorer og forebyggingsstrategier for hver type.

Kurs 7: Forebygging av mellommenneskelig og selvpåført vold

- Kapittel 1: Forebygging av mellommenneskelig vold
- Kapittel 2: Forebygging av selvpåført vold

Kapittel 1: Forebygging av mellommenneskelig vold

Læringsmål:

- Gi et bilde av omfanget.
- Beskrive den økologiske modellen for å forstå og forebygge vold.
- Beskrive de ulike rollene helsepersonell kan innta.

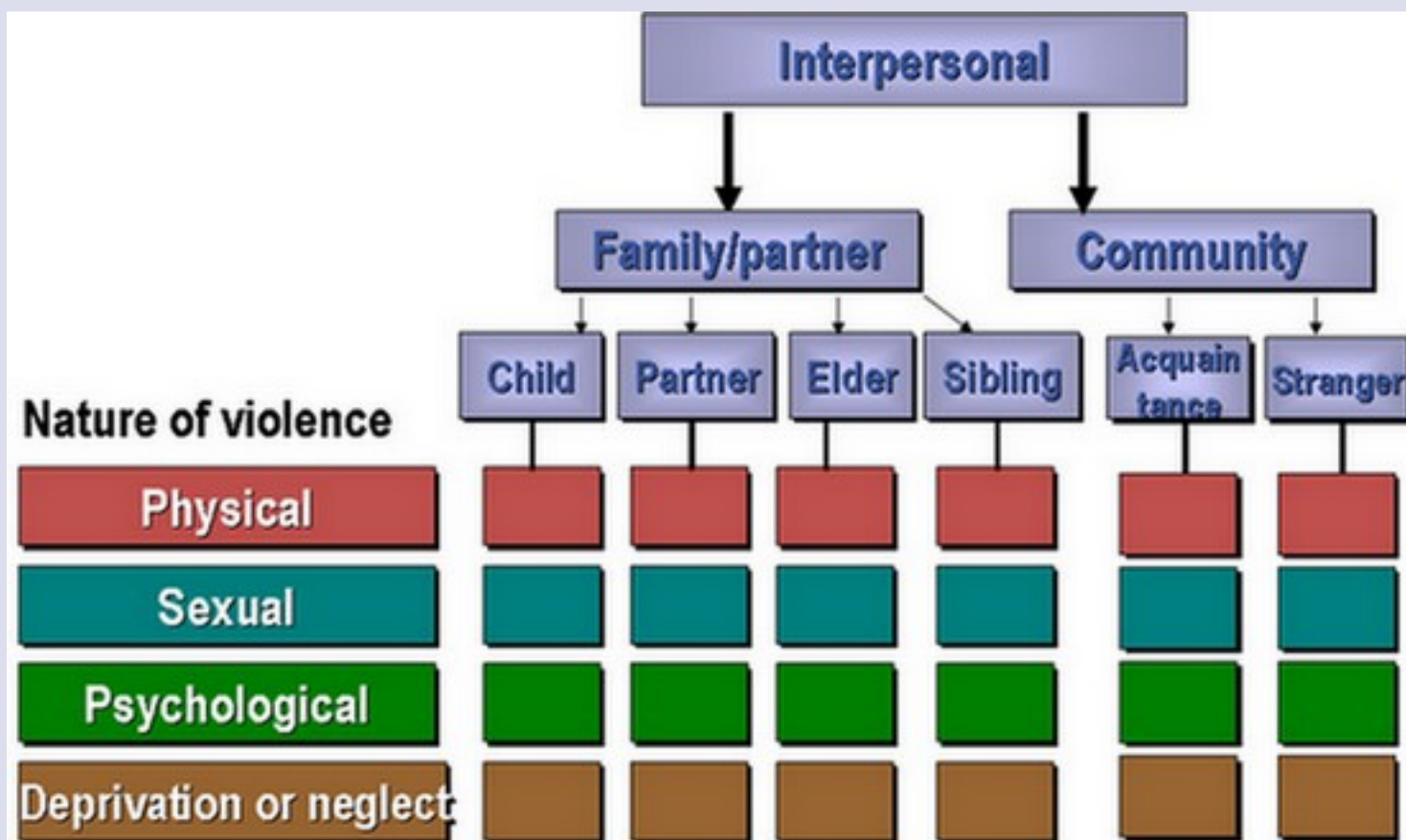
Hva er vold?

Definisjon fra Verdens helseorganisasjon:

Vold er **tilsiktet** bruk av **fysisk styrke eller makt, som trussel eller reelt**, mot seg selv, en annen person eller mot en gruppe eller samfunn, som enten resulterer i eller med stor sannsynlighet resulterer i skade, død, psykologisk skade, feilutvikling eller tap.

(WHO, 2002:5)

Typeinndeling av mellommenneskelig vold

(Source: WHO-Europe, adapted from WHO 2002:7)

Dødelig mellommenneskelig vold: Drap

- 500.000 per år
- 1.400 hver dag
- Ofre og overgripere som regel mellom 15-44 år
- Forskjeller innenfor regioner:
 - Colombia: 146,5/100.000
 - Cuba: 12,6
- Forskjeller innenfor land: (urban/rural, rik/fattig, etnisk gruppe)
 - USA: Drap på ungdom (15-24 år)
 - Afrikansk-amerikanere: 38,6
 - Latinamerikansk herkomst: 17,3
 - Europeiskættede: 3,1

(WHO 2002)

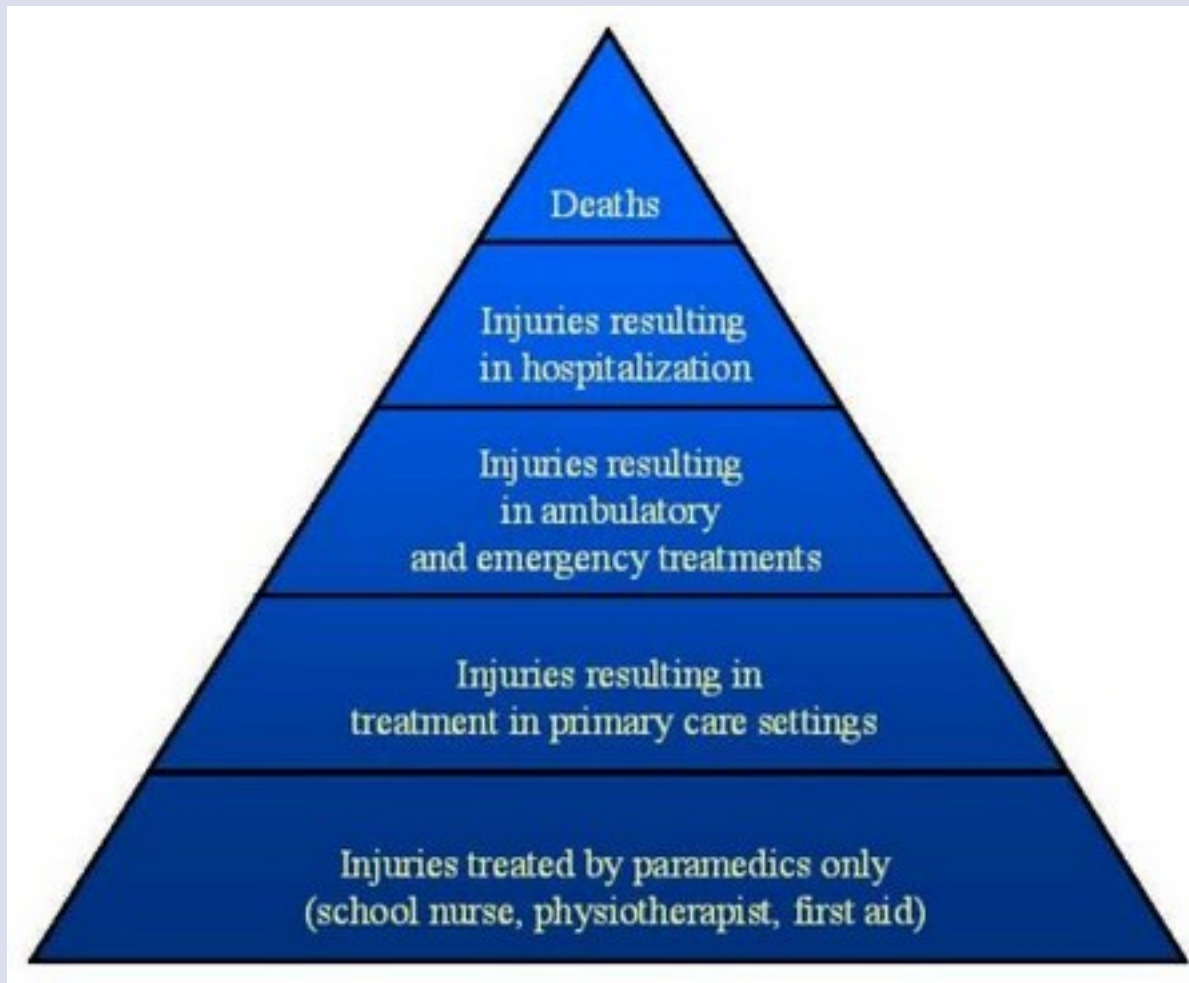
MEDICAL PEACE WORK

Education and Culture

Leonardo da Vinci

Dødsfallene er bare toppen av isfjellet

“For hvert dødsfall på grunn av mellom-menneskelig vold er det kanskje hundrevis av ofre som overlever.”

(WHO 2004:2)

MEDICAL PEACE WORK

Education and Culture

Leonardo da Vinci

Globalt omfang av ikke-dødelig mellommenneskelig vold

- Titalls millioner barn
 - blir mishandlet og forsømt hvert år
- Opptil 10 % av menn og 20 % av kvinner
 - angir at de ble seksuelt misbrukt som barn
- For hvert tilfelle av drap blant unge finnes det
 - 20-40 ikke-dødelige tilfeller som trenger behandling på sykehus
- Voldtekt og vold i hjemmet
 - står for 5-16 % av tapte år med god helse blant kvinner i reproduktiv alder
- 10-50 % av kvinner
 - har opplevd vold i nære relasjoner

(WHO 2002:9-11)

Statistikk rundt ikke-dødelig mellommenneskelig vold

- Fysisk angrepet av intim partner:
 - Paraguay 10 %
 - Filippinene 10 %
 - USA 22 %
 - Canada 29 %
 - Egypt 34 %
- Noensinne blitt seksuelt overfalt (inkludert forsøk):
 - Toronto 15 %
 - London 23 %
- Involvert i fysisk slagsmål det siste året (tenåringsgutter i ungdoms- og videregående skole):
 - Sverige 22 %
 - USA 44 %
 - Jerusalem/Israel 76 %

(WHO 2002)

Omfang og konsekvenser

Direkte kostnader

- Medisinske
- Mental helse
- Respons fra akuttberedskap
- Håndheving av loven
- Bruk av rettssystemet

Indirekte kostnader

- Tidlig død
- Tapt produktivitet
- Fravær
- Økonomisk utvikling
- Livskvalitet
- Andre immaterielle tap

Source: WHO-Europe

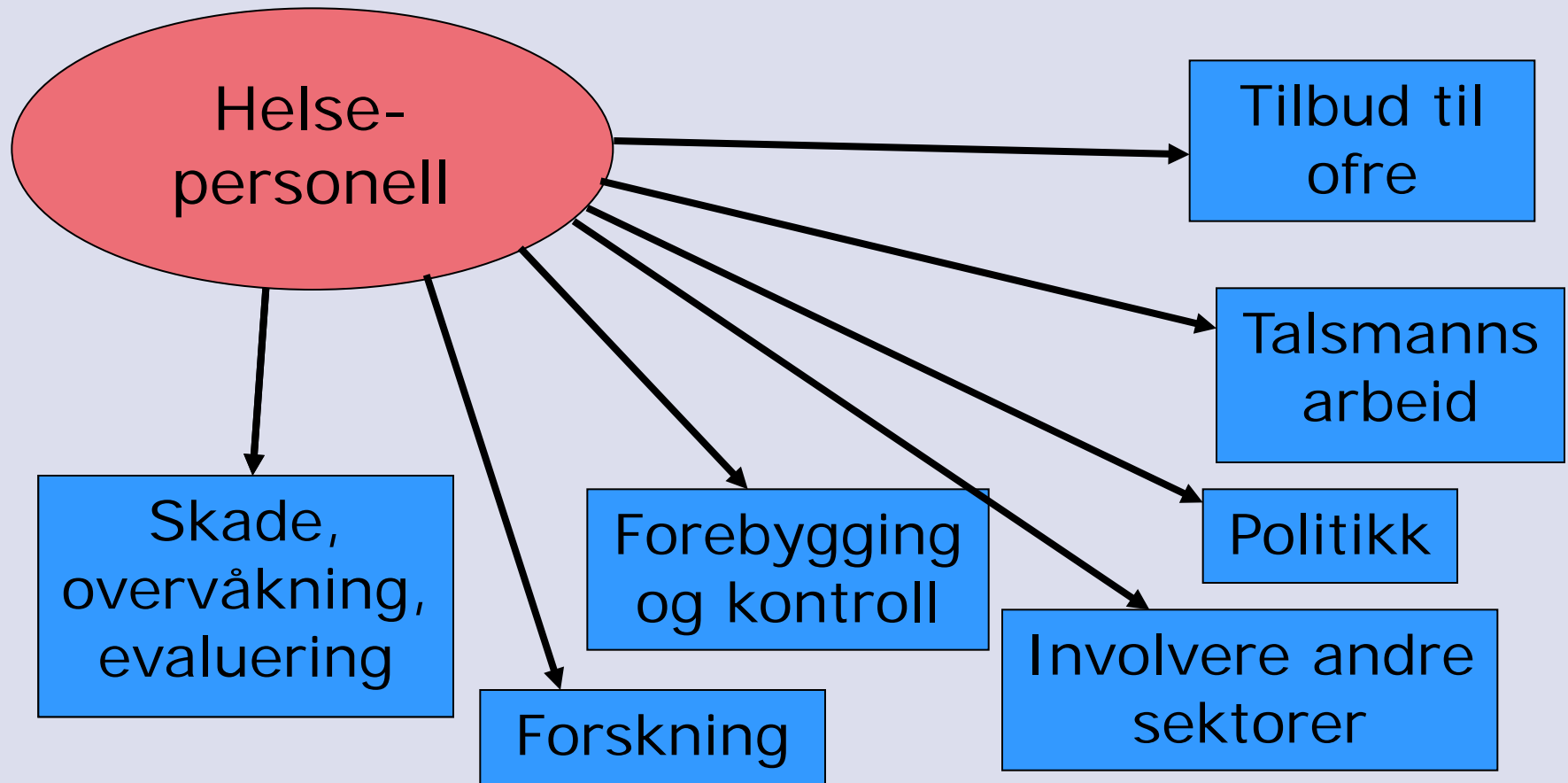
MEDICAL PEACE WORK

Education and Culture

Leonardo da Vinci

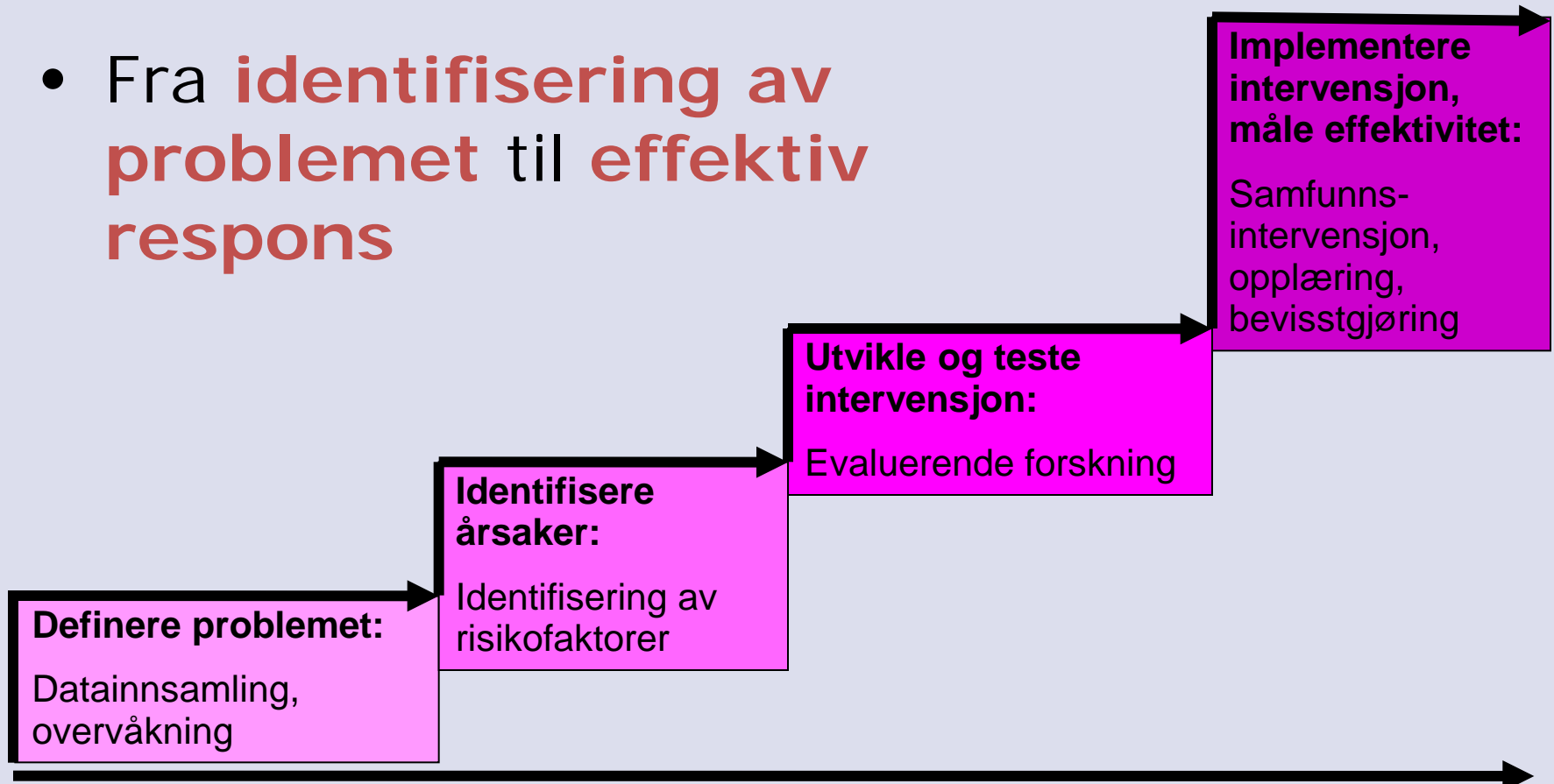
Helsepersonellets ulike roller

Source: WHO-Europe

En folkehelseinlærning til vold

- Fra **identifisering av problemet til effektiv respons**

(Adapted from: Mercy et al. 1993)

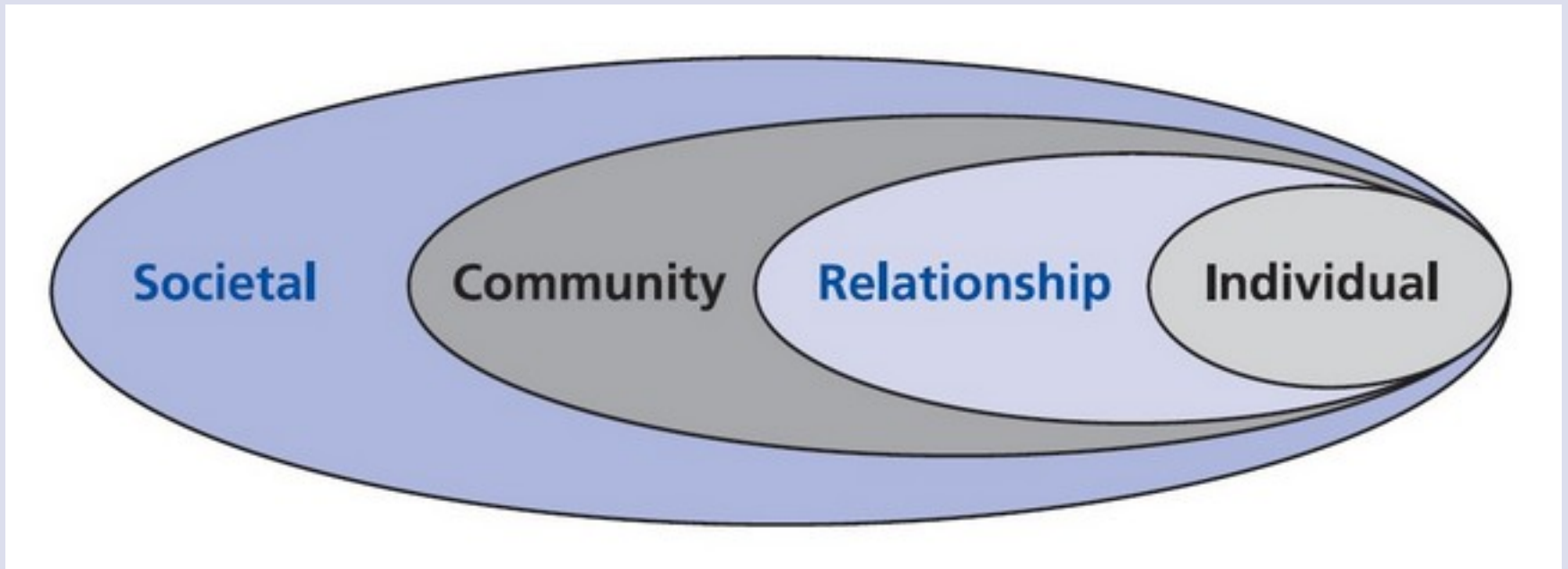
Timing av fredsarbeid

- Primær forebygging
 - Risikofaktorer ↓
 - Beskyttende faktorer ↑
- Sekundær forebygging
 - Tidlig varsling
 - De-eskalering
 - Konflikthåndtering
- Tertiær forebygging
 - Gjenoppbygging
 - Løsning
 - Forsoning

Økologisk modell for å forstå og forebygge mellommenneskelig vold

Mellommenneskelig vold som et komplekst samspill mellom ulike faktorer

(Dahlberg and Butchart 2005: 99)

Felles risikofaktorer for mellommenneskelig vold

- **Individuelle:**

Offer for mishandling som barn, personlighetsforstyrrelser, alkohol/narkotikamisbruk, voldelig livshistorie

- **I familie og vennekrets:**

Dårlig foreldreskap, ekteskapsproblemer, lav sosioøkonomisk status, voldelige venner

- **I lokalsamfunnet:**

Fattigdom, høyt kriminalitetsnivå, høy gjennomstrømming, høy arbeidsledighet, lokal narkotikahandel, svake offentlige institusjoner, utilstrekkelig oppfølging av ofre

- **I samfunnet:**

Rask sosial endring, økonomisk ulikhet, ulikhet mellom kjønn, politikk som fører til økt ulikhet, fattigdom, svakt økonomisk sikkerhetsnett, liten tilstedeværelse av politi, stor tilgang til skytevåpen, krigs-/etterkrigssituasjon, kulturell vold

Noen former for voldsforebyggende intervensjon, og effekten av disse

Intervention	Type of violence					
	CM	IPV	SV	YV	EA	S
1. Developing safe, stable and nurturing relationships between children and their parents and caregivers						
Parent training, including nurse home visitation	●			○		
Parent-child programmes	○			○		
2. Developing life skills in children and adolescents						
Preschool enrichment programmes				○		
Social development programmes				●		
3. Reducing the availability and harmful use of alcohol						
Regulating sales of alcohol				○		
Raising alcohol prices				○		
Interventions for problem drinkers		●				
Improving drinking environments				○		
4. Reducing access to guns, knives and pesticides						
Restrictive firearm licensing and purchase policies				○		○
Enforced bans on carrying firearms in public				○		
Policies to restrict or ban toxic substances						○
5. Promoting gender equality to prevent violence against women						
School-based programmes to address gender norms and attitudes		●	○			
Microfinance combined with gender equity training		○				
Life-skills interventions		○				
6. Changing cultural and social norms that support violence						
Social marketing to modify social norms		○	○			
7. Victim identification, care and support programmes						
Screening and referral		○				
Advocacy support programmes		●				
Psychosocial interventions				○		
Protection orders		○				

Symboler:

- Solid støtte fra data (flere randomiserte kontrollerte studier med ulike populasjoner)

○ Lovende data

Typer vold:

- CM: Barnemishandling
- IPV: Vold fra intim partnere
- SV: Seksuell vold
- YV: Ungdomsvold
- EA: Vold mot eldre
- S: Selvmord og alle former for selvpåført vold

(WHO 2009:2)

MEDICAL PEACE WORK

Education and Culture

Leonardo da Vinci

Global Campaign for Violence Prevention

www.euro.who.int/violenceinjury

www.who.int/violence_injury

www.who.int/gender

MEDICAL PEACE WORK

Education and Culture

Leonardo da Vinci

Kurs 7: Forebygging av mellommenneskelig og selvpåført vold

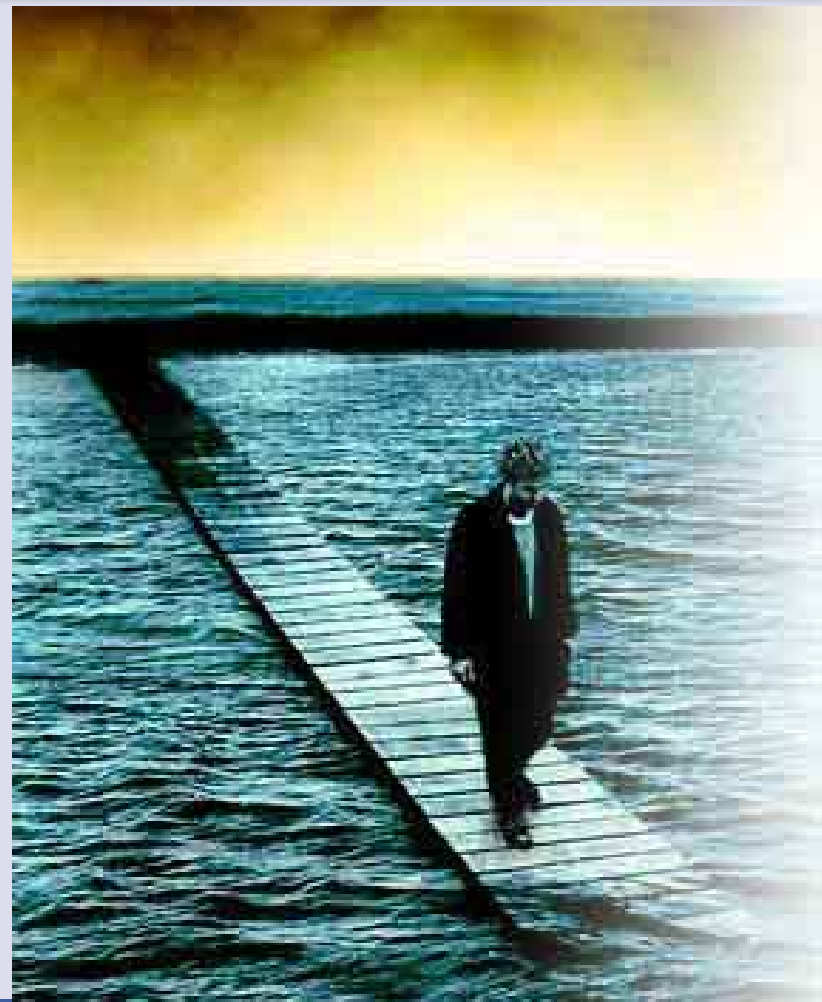
- Kapittel 1: Forebygging av mellommenneskelig vold
- Kapittel 2: Forebygging av selvpåført vold

Kapittel 2: Forebygging av selvpåført vold

Læringsmål:

- Gi en oversikt over utbredelsen av selvmord i verden og over variasjoner i hyppighet.
- Beskrive hva som gjør folk sårbare for suicidal oppførsel.
- Evaluere tiltak for å håndtere selvmord.

Viktige definisjoner

- **Selvmord**

Overlagt handling satt i gang for å drepe seg selv, gjort med full bevissthet om eller med håp om et dødelig utfall

(Wasserman and Wasserman 2009)

- **Selvmordsforsøk**

Handling der personen skader seg selv med overlegg med ikke-dødelig utfall, men der intensjonen var å dø.

- **Overlagt selvpåført skade**

En handling der personen med overlegg volder selvpåført skade, og handlingen har et ikke-dødelig utfall.

-Motivasjon: selvmordsforsøk eller uten tanker om å ta livet av seg

(Hawton et al. 2006)

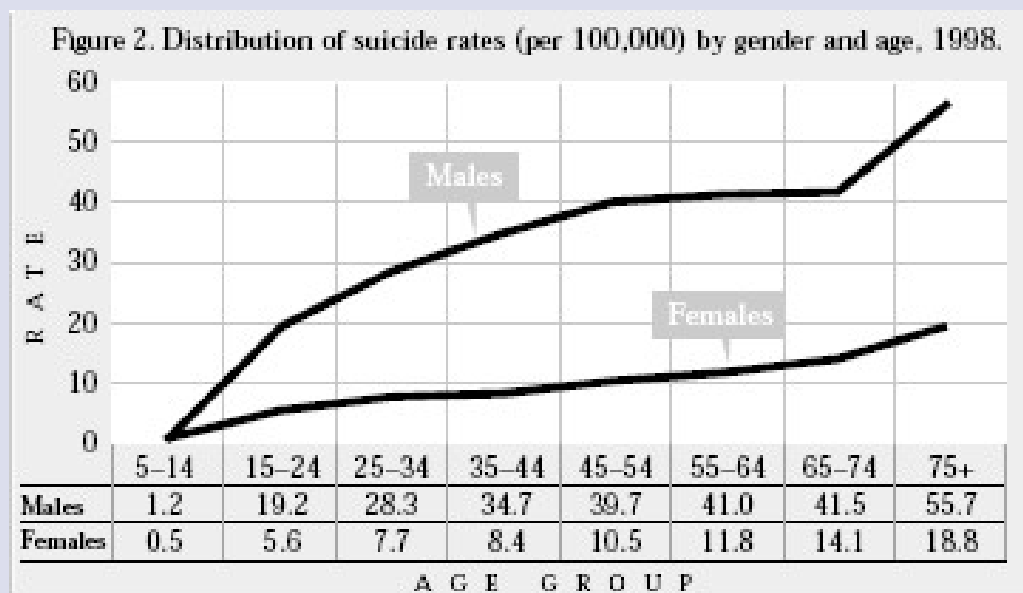
Statistikk

- **Overlagt selvpåført skade**

- Mer enn dobbelt så vanlig blant kvinner som blant menn
- Omtrent 10 % av alle mennesker (Madge et al. 2008)

- **Selvmord**

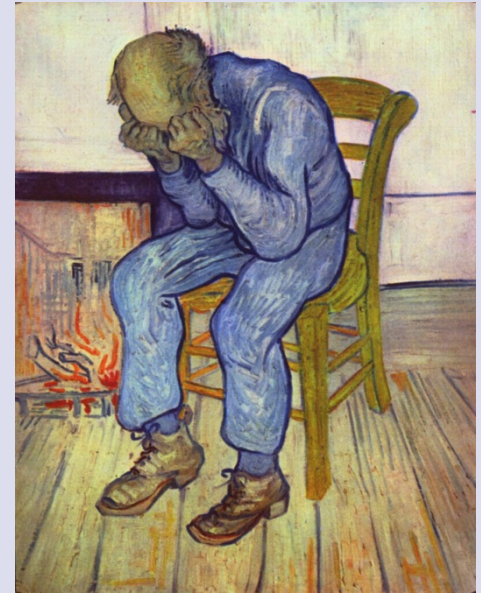
- Omtrent 1 million hvert år
- Ett hvert 40. sekund
- Menn > kvinner
- Ateist >
 - Buddhist >
 - Kristen >
 - Muslim

(Bertolote and Fleischman 2002)

Sårbarhet for suicidal oppførsel

- Familiestruktur og –historie
- Økonomiske faktorer
- Helsesituasjon
- Stress
- Samspill mellom genetiske og miljømessige faktorer

Behandling av suicidale og mennesker som selvskader

DEFEAT

depression

- **Problemløsende terapi**
- **Intensiv psykologisk terapi**
- **Oppsøkende virksomhet og økt intensitet i helseomsorgen**
- **Behandling med medisiner**

Andre viktige ressurser:

- Omsorg og støtte fra familie, venner, sosialt nettverk og omsorgstjenesten
- Helsepersonell kan hjelpe til med å aktivere disse ressursene

MEDICAL PEACE WORK

Education and Culture

Leonardo da Vinci

Forebygging av selvmord

- Primærforebygging
 - tiltak rettet mot befolkningen som helhet
- Sekundærforebygging
 - fokus på høyrisikogrupper

1. **Opplærings- og bevisstgjøringsprogrammer** for befolkning og helsepersonell
2. **Screeningprogrammer** for dem med høy risiko
3. **Behandling av psykiatriske lidelser**
4. **Begrenset tilgang til dødelige hjelpemidler**
5. **Retningslinjer for medierapportering** om selvmord

(Mann et al. 2005)

MEDICAL PEACE WORK

Education and Culture

Leonardo da Vinci

Referanser

- Bertolote J, Fleischmann A (2002). **A global perspective in the epidemiology of suicide**. *Suicidology* 359:835-840.
- Dahlberg L, Butchart A (2005). **Violence prevention efforts in developing and developed countries**. *International Journal of Injury Control and Safety Promotion* 12(2):93-104.
- Hawton K, Rodham K (2006). **By their own young hand. Deliberate self-harm and suicidal ideas in adolescents**. Jessica Kingsley Publishers, London and Philadelphia.
- Madge N et al. (2008). **Deliberate self-harm within an international community sample of young people: comparative findings from the Child & Adolescent Self-harm in Europe (CASE) Study**. *Journal of child psychology and psychiatry*, 49:6, 667-677.
- Mann J et al. (2005). **Suicide prevention strategies: a systematic review**. *Journal of the American Medical Association* 294(16).
- Wasserman D, Wasserman C (2009). **Oxford textbook of suicidology and suicide prevention**. A global perspective. Oxford University Press.
- WHO (2002). **World report on violence and health**. Geneva, WHO.
- WHO (2004). **Preventing violence: a guide to implementing the recommendations of the world report on violence and health**.
- WHO (2009). **Violence prevention – the evidence**. Geneva, WHO.

© **medicalpeacework.org 2012**

Forfatter Klaus Melf, redaktør Mike Rowson, grafisk profil Philipp Bornschlegl, oversetter Ellen Krystad

MEDICAL PEACE WORK

Education and Culture

Leonardo da Vinci